

AARHUS

Frederiks Allé 148
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70229330
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
Telefon: 35818210
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

post@socialeretshjaelp.dk
www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 30403258
Fax: 87 41 93 38

Henvendelse vedrørende inddrivelse af offentlig gæld fra Den Sociale Retshjælp

Den Sociale Retshjælp er en socialøkonomisk organisation, der yder en gratis helhedsorienteret juridisk rådgivning for socialt udsatte borgere i hele landet. Som en del af dette, har Den Sociale Retshjælp en Gældsafdeling, der yder gældsrådgivning og gældssagsbehandling for socialt udsatte borgere. Derudover har vi en retspolitisk afdeling, Innovationsafdelingen, hvis vigtigste formål er at kæmpe for socialt udsattes borgeres retssikkerhed, og sikre at de har en stemme i den offentlige debat.

Vi henvender os, da vi er blevet opmærksomme på forhold i lovgivningen vedrørende inddrivelse af offentlig gæld, som vi finder problematiske, da de vil have uoverskuelige konsekvenser for den gruppe af borgere, som vi er i kontakt med gennem vores daglige arbejde. Det drejer sig om forhold i følgende lovgivning:

Lov nr. 1333 af 19/12/2008: Lov om inddrivelse af gæld til det offentlige

LBK nr. 743 af 04/09/2002: Bekendtgørelse af lov om renter ved forsinket betaling m.v.

BEK nr. 922 af 24/08/2011: Bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige

Følgende uddybes de to forhold, som vi finder problematiske ved den nuværende lovgivning. Det ene forhold vedrører rentestigning på misligholdt gæld til det offentlige. Det andet forhold vedrører mulighed for særskilt lønindeholdelse for kontrolafgifter og licens. Efter gennemgangen af lovændringen samt de affødte konsekvenser præsenterer vi forslag til hvordan lovgivningen evt. kan ændres.

Denne henvendelse er rettet til skatteministeren samt Folketingets partiers skatteordførere, da lovgivningen er vedtaget på skatteområdet. Der er rettet en lignende henvendelse til socialministeren samt Folketingets partiers socialordførere. Dette skyldes, at de forhold, som vi er blevet opmærksomme på i lovgivningen, især har negative konsekvenser for socialt udsatte borgere. Derfor er det relevant, at socialministeren samt socialordførerne gøres opmærksomme på forholdene og inddrages i arbejdet med at ændre dem.

Vi vil opfordre modtagere af dette brev til at rejse problemstillingen for Folketinget med henblik på at ændre lovgivningen. Den Sociale Retshjælp indgår gerne i en dialog og vil stå til rådighed med den viden og erfaring vi har på baggrund af særligt vores Gældsafdelings arbejde med at gældsrådgive og gældssagsbehandle socialt udsatte borgere.

1. Rentestigning på misligholdt gæld til det offentlige

Vi er blevet opmærksomme på, at forskellige lovgivningsændringer tilsammen resulterer i, at renten på al misligholdt gæld til det offentlige fra 1. april 2012, vil stige fra diskontorenten plus 2 procentpoint til diskontorenten plus 7 procentpoint.

AARHUS

Frederiks Allé 148
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70229330
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
Telefon: 35818210
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

post@socialeretshjaelp.dk
www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 30403258
Fax: 87 41 93 38

Lovændring:

D. 1. august 2002 trådte *Bekendtgørelse af lov om renter ved forsinket betaling m.v.* i kraft. I § 5 i denne bekendtgørelse fastsættes den årlige rente efter forfaldsdatoen til 7 procent. Denne bekendtgørelsen omfatter som udgangspunkt ikke offentlig gæld.

D. 1. januar 2009 trådte *Lov om inddrivelse af gæld til det offentlige* i kraft. Dette gælder dog ikke § 4-7 i denne lov. For disse paragraffer gælder det, at skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden.

I denne sammenhæng er § 5 i *Lov om inddrivelse af gæld til det offentlige*, særlig interessant. Denne paragraf træder i kraft 1. april 2012 (jf. skatteministerens beføjelse til senere ikrafttræden). Paragraffen vedrører fordringer, der overdrages til inddrivelse hos restanceinddrivelsesmyndigheden. Det vil altså sige offentlig gæld. Paragraffen foreskriver, at denne offentlige gæld forrentes med en årlig rente svarende til renten i henhold til § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v. (den bekendtgørelse, der er beskrevet ovenfor). Det vil sige, at når §5, i loven om inddrivelse af offentlig gæld træder i kraft, bliver al misligholdt offentlig gæld forrentet med diskontorenten plus 7 procent. I dag bliver misligholdt gæld forrentet med diskontorenten plus 2 procent.

Problem og konsekvenser:

En så drastisk stigning i forrentningen af misligholdt offentlig gæld vil få yderst u hensigtsmæssige konsekvenser for en lang række borgere. Mange borgere, der på grund af økonomiske problemer, ikke formår at overholde deres afdrag til det offentlige, vil kun få sværere ved at betale deres gæld som følge af denne lovændring.

Argumentet for at sætte renten op, må formodes at være, at personen med gælden, vil have incitament til at få betalt, da man kan se, at en høj rente, vil fordre til en betydelig forhøjelse af gælden. Det vil også være det mest rationelle. På baggrund af vores kendskab til overgældssatte borgere ved vi dog, at det er tvivlsomt at rentestigningen vil få den ønskede effekt.

Et af problemerne er, at overgældssatte borgere, hverken kender rentens størrelse eller konsekvenserne af denne på nuværende tidspunkt. Denne rentestigning vil derfor ikke påvirke overgældssattes incitament til at afvikle deres afdrag, da de ikke er bekendte med, hvilken konsekvens rentestigningen vil have.

En anden problemstilling er, at når borgere misligholder deres afdrag, er det ikke ensbetydende med, at de ikke vil betale deres gæld tilbage, men vil i langt de fleste tilfælde være en konsekvens af, at borgeren ikke har nogen betalingsevne. Et eks. på dette vil være en borger, der har mistet sit arbejde og/eller er blevet skilt, og derfor ikke længere har samme betalingsevne, og som derfor ikke længere har mulighed for at afdrage de tidligere fastlagte beløb. Når borgeren ingen betalingsevne har, betyder det, at borgeren kun har penge til at opretholde en beskedent levelfod og derfor ikke har penge til at afdrage på deres gæld.

AARHUS

Frederiks Allé 148
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70229330
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
Telefon: 35818210
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

post@socialeretshjaelp.dk
www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 30403258
Fax: 87 41 93 38

Vi er meget enige i, at hvis man har gæld til det offentlige og har en betalingsevne, så skal man selvfølgelig overholde sine afdrag. Vi er dog meget imod, at man straffer de mennesker, der ikke har nogen reel mulighed for at overholde deres afdrag ved at forværre deres gældssituation.

På baggrund af vores erfaringer med overgældssatte borgere, mener vi som skrevet ikke, at en rentestigning vil få den ønskede effekt. Ændringen vil tværtimod betyde, at gruppen af gældssatte borgere vil få endnu større økonomiske problemer, da gælden kun akkumuleres, og dermed stiger risikoen for, at de skubbes ud i andre og endnu mere alvorlige sociale problemstillinger. I sidste ende vil det hverken gavne den enkelte eller samfundsøkonomien, da afdragsperioden kun forlænges, og de samlede omkostningerne derved kun vokser.

Da lovforslaget, der gik forud for denne lov, blev behandlet i Folketinget, blev de negative konsekvenser for socialt udsatte rejst som et problem. Som svar til de, der udviste bekymring for socialt udsatte, blev der henvist til en udvidelse af ordningen om eftergivelse af offentlig gæld til udsatte personer. Denne ordning har rigtignok fundet sted men findes ikke længere. Dermed er der nu ikke en kompensation for de restriktive ændringer i loven og dermed ikke nogen mulighed for sikkerhedsnet for socialt udsatte.

En del af vores daglige arbejde med at gældsrådgive er bl.a. at vurdere, hvorvidt borgere er berettigede til at få eftergivet deres gæld, eller at få en gældsanering. Vores erfaringer er, at det er en meget restriktiv lov, hvor andelen af de, der har mulighed for at opnå denne form for eftergivelse, er så få, at det ikke kan betragtes som en løsning for de hårdest ramte.

Løsningsforslaget:

I oktober måned blev der i medierne sat fokus på de konsekvenser, som denne lovgivning har for personer med SU-gæld. Dette fokus resulterede i, at skatteminister Thor Möger Pedersen valgte at dispensere fra bekendtgørelsen således, at personer med misligholdt SU-gæld blev undtaget fra lovgivningen.

Ideelt set mener Den Sociale Retshjælp, at rentestigningen helt skal tilbagekaldes, så misligholdt gæld stadigvæk forrentes med diskontorenten plus 2 procentpoint. I dag er det allerede muligt for SKAT at gennemføre lønindeholdelse overfor borgere, der har en betalingsevne og har misligholdt deres afdrag. Dette mener vi er en tilstrækkelig mulighed for at indkræve den misligholdte gæld.

Den Sociale Retshjælp foreslår som minimum, at der dispenseres i de tilfælde hvor misligholdte afdrag skyldes en negativ ændring i borgerens betalingsevne. Det kan gøres ved, at SKAT foretager en betalingsevnevurdering på alle der misligholder offentlig gæld. På den måde sikres det, at alle skyldnere, der misligholder deres afdragsordning, kan opretholde et rådighedsbeløb, der sikrer deres eksistensgrundlag. Hvis der ikke længere er en betalingsevne, skal de ikke udsættes for strafrenten.

Vi er klar over, at det vil være ressourcekrævende for SKAT, at foretage betalingsevnevurderinger i alle tilfælde, hvor en borger har misligholdt sin afdragsordning til det offentlige.

AARHUS

Frederiks Allé 148
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70229330
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
Telefon: 35818210
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

post@socialeretshjaelp.dk
www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 30403258
Fax: 87 41 93 38

Derfor vil vi også foreslå en alternativ og mindre ressourcekrævende model.

Denne alternative model er, at borgere der misligholder afdrag til det offentlige, skal have mulighed for at ansøge om at blive fritaget for en strafrente på baggrund af en manglende betalingsevne.

Borgeren skal vejledes om, at der kun kan dispenseres hvis borgerens rådighedsbeløbet er lavt således, jf. SKATs indrivelsesbekendtgørelse, så unødige dispensationsansøgninger undgås.

2. Mulighed for særskilt lønindeholdelse for kontrolafgifter og licens

Lovændring:

30. august, 2011 trådte *Bekendtgørelse om inddrivelse af gæld til det offentlige* i kraft. §9, stk. 2 i bekendtgørelsen gør det muligt at foretage lønindeholdelse på 400 kr. månedligt, uden at der skal ske en selvstændig vurdering af om skyldneren kan opretholde en beskeden levestandard. Det er ikke præciseret hvad en beskeden levestandard er. Der står blot, at *"Ved afgørelse om særskilt lønindeholdelse skal der levnes skyldneren tilstrækkeligt til at opretholde en beskeden levestandard. Dette vil normalt være tilfældet, når lønindeholdelsesprocenten fører til indeholdelse af et beløb på 400 kr. månedligt."* Dermed behøver SKAT ikke tage hensyn til hvorvidt skyldner reelt har mulighed for at betale. Ved almindelige lønindeholdelser skal skyldner efterlades et rådighedsbeløb på 5.480 kr. Dette forhold fraviges i bekendtgørelsens §9.

Problem og konsekvenser:

Det er dybt problematisk for borgere på overførselsindkomst samt øvrige lavindkomstgrupper, hvis der bliver trukket 400 kr. fra deres månedlige rådighedsbeløb. I bekendtgørelsen om inddrivelse til det offentlige §21, er der fastsat et rådighedsbeløb på 5.480, der ikke kan gøres indhold i, af hensyn til at alle borgere skal have mulighed for at opretholde en beskeden levestandard. I §9 vedrørende særskilt lønindeholdelse skal der ikke tages hensyn til dette rådighedsbeløb.

I vores gældsrådgivning og sagsbehandling af socialt udsatte, ser vi at mange af de fleste af vores klienter har en negativ betalingsevne, hvilket betyder, at deres rådighedsbeløb er mindre end det, der er fastsat af SKAT. En særskilt lønindeholdelse på 400 kr. vil i flere tilfælde kan udgøre op til 20 procent af deres reelle rådighedsbeløb. Vi er klar over at 400 kr. ikke umiddelbart lyder af meget, men hvis du i forvejen kæmper for at få råd til at købe mad, vil 400 kr. ha en afgørende betydning. Hvis disse borgere, der i forvejen lever på en eksistensminimum, bliver trukket i deres overførselsindkomster, vil de have langt sværere ved at komme ud af deres sociale problemer, hvilket alt andet lige, har store samfundsøkonomiske omkostninger. Dermed er loven både uhensigtsmæssig for den enkelte borger og set ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv.

Allerede nu oplever vores klienter konsekvenserne med denne lovændring. Således har vi i forbindelse med vores sagsbehandling haft kontakt til medarbejdere hos SKAT.

AARHUS

Frederiks Allé 148
Postboks 5134
8000 Aarhus C
Telefon: 70229330
aarhus@socialeretshjaelp.dk

KØBENHAVN

Bragesgade 10, 2. sal
Postboks 585
2200 KBH N
Telefon: 35818210
kbh@socialeretshjaelp.dk

KONTAKTOPLYSNINGER

post@socialeretshjaelp.dk
www.socialeretshjaelp.dk
CVR-nr.: 30403258
Fax: 87 41 93 38

De har oplyst, at en borger skal være velfærdstruet i en sådan grad, at borgeren har svært ved at betale husleje, el og varme, før de vil overveje at nedsætte den særskilte lønindeholdelse til et mindre beløb end 400 kr. Dermed tages der eksempelvis ikke engang hensyn til, at borgeren skal have penge til at købe mad for. En anden sagsbehandler hos SKAT tolker dét at være truet på sit velfærdsgrundlag til at være, når en person kun har mellem 1.000 og 1.500 kr. til rådighed efter at husleje, el og varme er betalt. Det viser sig, at forskellen i skønnet hos SKAT's medarbejdere er relativt stort, når det kommer til at vurdere, hvorvidt en borgeres velfærdsgrundlag er truet. Fælles for begge tolkninger er dog, at det er et restriktiv skøn, og alt andet lige, så er vores erfaringer med vores sagsbehandling, at folks velfærdsgrundlag er truet.

Vi må desuden påtale argumentet omkring, at den nuværende lovgivning skulle demotivere mennesker til at komme på arbejdsmarkedet, da det bedre kan 'betale' sig at fortsætte på overførselsindkomst, hvis denne gruppe mennesker undtages i forhold til at betale deres skyldner til det offentlige. Dette argument viser en manglende indsigt i konsekvenserne for mennesker der er overgældssatte. Undersøgelser fra Storbritannien og Sverige viser, at folk der er hårdt økonomisk pressede, i højere grad er ramt af depression, stress og sygdomme. Ved at udsætte dem for et endnu højere økonomisk pres, er der stor risiko for at ekskludere dem yderligere fra arbejdsmarkedet.

Vi mener derfor, at ved at foretage særskilt lønindehold i rådighedsbeløbet, på kort sigt giver en indkomst til det offentlige, men hvis man ser på de konsekvenser der følger af denne særskilte lønindeholdelse vil det give samfundet større omkostninger i den sidste ende.

I forbindelse med høringsrunden til denne bekendtgørelse har både Rådet for Socialt Udsatte, Advokatrådet, Missionen blandt Hjemløse, Socialpolitisk Forening og Dansk Socialrådgiverforening påpeget bekendtgørelsens uhensigtsmæssige konsekvenser. Der er således bred enighed blandt de organisationer, der dagligt beskæftiger sig med de borgere der rammes af bekendtgørelsens konsekvenser.

Grunden til, at vi kort tid efter høringen skriver igen er, at vi allerede nu oplever de negative konsekvenser af lovgivningen. I vores sagsbehandling ser vi, at flere af vores klienter bliver ramt hårdt når de mister 400 kr. af deres månedlige rådighedsbeløb. De af vores klienter, der rammes af konsekvenserne tæller eksempelvis psykisk syge personer på overførselsindkomster. Så vi kan bekræfte, at det er et problem og håber på hurtig reaktion.

Løsningsforslag:

Den Sociale Retshjælp foreslår, at bekendtgørelsen laves om så muligheden for særskilt lønindeholdelse i § 9 ikke opretholdes. Det er nødvendigt at de hensyn, der normalvis vises lavindkomstgrupper ikke fraviges. Der er en årsag til, at man ved lov, har fastsat et rådighedsbeløb, der giver alle ret til en beskeden levelfod. Vi har svært ved at se en stærk nok begrundelse for at afvige dette princip.